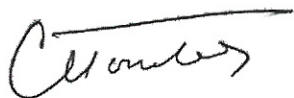

До Деканатот на
Филолошки факултет
„Блаже Конески” - Скопје

Почитувани,

Во врска со вашето барање бр.10-75/4 од 15.02.2023, ве известувам дека Советот на трет циклус студии, програма Наука за јазик го прифати извештајот на Комисијата за оцена на темата за докторска дисертација на кандидатката м-р Магдалена Симионска, со наслов „Колокациите и нивната примена – споредбена анализа помеѓу англискиот и македонскиот јазик”.

Со почит,

проф. Солзица Поповска
Раководител на Советот за докторски студии
Студиска програма Наука за јазик

Универзитет "Св. Кирил и Методиј"
Филолошки факултет "Блаже Конески"
С К О П Ј Е

Примено: 21-02-2023			
Орг. Един.	Број:	Прилог:	Вредност:
10	75/5		

До
Советот за трет циклус – докторски студии,
програма Наука за јазик
и
Деканатот на Филолошкиот факултет
„Блаже Конески“ – Скопје

Примено:	15-02-2023		
Орг. Единиц.	Број:	Прилог:	Вредност:
10	75/3		

По предлог на Советот за трет циклус – докторски студии, програма Наука за јазик, Наставно-научниот совет на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ – Скопје, на својата осумдесет и трета редовна седница одржана на 25.1.2023 година донесе одлука (бр.10-75/2 од 26.01.2023 година) со која нè избра за членови на Комисија за оцена на темата за изработка на докторски труд од трет циклус (докторски) студии под наслов „Колокациите и нивната примена – споредбена анализа помеѓу англискиот и македонскиот јазик“, пријавена од м-р Магдалена Симионска.

По разгледувањето на доставената пријава на предлог-проектот за изработка на докторски труд од кандидатката (бр. 105/5 од 27.12.2022 година), Комисијата има чест на Советот за трет циклус – докторски студии, програма Наука за јазик и на Наставно-научниот совет на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ – Скопје да му го поднесе следниов

ИЗВЕШТАЈ

за оцена на предлог-проектот за изработка на докторскиот труд од трет циклус (докторски) студии под наслов „Колокациите и нивната примена – споредбена анализа помеѓу англискиот и македонскиот јазик“

1. Образложение на темата

Потребата од истражување на колокациите во науката за јазикот, како што истакнува м-р Магдалена Симионска, се должи на фактот дека тие спаѓаат во модерните синтаксичко-лексички структури за кои интерес се пројавува дури во средината на 20 век, па од тие причини проучувањата на колокациите на нашите простори се речиси во зародиш. Од друга страна, колокациите имаат големо влијание при изучувањето на странските јазици и при преведувањето и толкувањето, па оттука и огромната потреба од подлабоки сознанија за нив.

Во теорискиот приод кон проблемот на истражување кандидатката ја потенцира важноста на теоријата на јазикот како неопходна назнака за тоа како јазикот го трансформира нашиот свет и му дава значење на сето она што нè опкружува. Притоа, таа ги сопоставува традиционалното лингвистичко гледиште за поддржување на принципот на „отворен избор“ или сфаќање според кое јазикот е резултат на огромен број сложени избори со гледиштето на Џон Синклер, кој во научното дело *Corpus, Concordance, Collocation* го воведува неговиот познат принцип за идиомот. Синклер смета дека поголемиот дел од текстот (говорот) е создаден од претходно подготвени фрази кои претставуваат „поединечни избори“. Според м-р Симионска, токму овие претходно подготвени фрази се предмет на нејзиното истражување. Важноста на колокациите за науката за јазикот таа ја поткрепува и со констатацијата на Б. Алтенберг, според кого „приближно 70% од зборовите во корпусот се дел од некој вид

повторливи комбинации на зборови“ или колокации. Познавањето и правилната употреба на колокациите се важен фактор при учењето на странските јазици бидејќи претставуваат главен показател за природната употреба на одреден јазик од страна на човекот. Зајакнувањето на оваа јазична компетенција за преведувачите и толкувачите е од суштинска важност зашто нивната главна цел е јазикот на нивните преводи/толкувања да биде и да звучи природно, што е пак, меѓу другото, и директен резултат на правилната употреба на колокациите.

2. Идентификување и формулирање на истражувачкиот проблем

М-р Симионска поаѓа од фактот дека македонскиот јазик, како дел од групата природни јазици, исто така изобилува со колокации. Со оглед на тоа дека македонската лингвистика е релативно млада гранка во науката, колокациите во македонскиот јазик исто така сè уште не се доволно истражени. Непостоењето корпус на македонскиот јазик, ниту пак речник на колокации во македонскиот јазик, според кандидатката негативно се одразува врз успешното работење на преведувачите, толкувачите, лингвистите, лексикографите, научниците, студентите итн.

3. Преглед и анализа на релевантните истражувања

Преку прегледот на релевантните истражувања кандидатката покажува дека, иако истражувањата на колокациите во светот не се доволно обемни, сепак најголем напредок има во истражувањата на колокациите во англискиот јазик, вклучувајќи го и лексикографскиот аспект, односно најголем број речници со колокации постојат во англискиот јазик. Состојбата со истражувањата на колокациите во регионот, поточно на Балканот, е уште понезавидна од онаа во светот. М-р Симионска се повикува на мал број лингвисти кои се занимаваат со оваа тема во средината на минатиот век. Во Хрватска тоа се: Владимир Ивир кој во неговиот учебник *Teorija i tehnika prevođenja* (1978) накратко ја разгледува темата колокации, но со посебен осврт на нивното влијание при преведувањето. Потоа, Борис Причард (*O kolokacijskom potencijalu rječničkog korpusa*, 1998) кој се занимава со лексикографскиот аспект на колокациите, Бернадина Петровиќ (*Razvijanje kolokacijske kompetencije u hrvatskome kao stranom i drugom jeziku*, 2006) која дава преглед на развојот на колокациските способности во хрватскиот јазик, и други. Во Србија со истражување на колокациите се занимавале Драгиња Перваз (*Kolokabilnost sinonima*, 1994) која ја истражува колокациската способност и колокацискиот опсег на синонимите, Твртко Прчиќ (*Semantika i pragmatika reči*, 2008) кој ги разгледува структурните аспекти на колокациите (т.н. колокати), но дава и преглед на морфосинтаксичките класи на колокациите и секако Борис Хлебец, кој го создава и развива *колокацискиот метод* и го користи за дефинирање на лексеми, граматички зборови и категории. На крајот, Симионска уште еднаш истакнува дека сè уште нема доволно истражувања на колокациите во македонскиот јазик.

4. Предмет на истражувањето

Предмет на ова истражување е дефинирањето, идентификувањето и класификувањето на колокациите во македонскиот јазик и нивна споредба со колокациите во англискиот јазик. Создавањето корпус на колокации во македонскиот јазик преку нивна споредбена анализа со англискиот јазик ќе овозможи класификација, а со тоа и увид во структурата на колокациите во македонскиот јазик. Во предмет на

ова истражување спаѓа и стекнувањето увид во колкава мера студентите по англиски јазик и студентите по толкување од македонски на англиски јазик и обратно ги препознаваат колокациите и како ги толкуваат.

5. Цели и задачи на истражувањето

Главната цел на ова истражување е стекнување увид во лингвистичката структура на колокациите во македонскиот јазик, како и степенот до кој нивната структура е слична со онаа на колокациите во англискиот јазик, што ќе помогне да се дојде до сознанија за колокациите во македонскиот јазик.

Општо земено, задачите на истражувањето опфаќаат:

- разгледување и споредба на зачестеноста на секоја одредена структура на колокации во македонскиот јазик и споредба на таа зачестеност со онаа на колокациите со истата структура во англискиот јазик, што треба да доведе до откривање на значајни карактеристики на колокациите;
- утврдување на интензитетот на интерференцијата (пренесување на својствата на еден јазик во друг) во толкувањата на колокациите од англиски на македонски јазик, но и обратно, од македонски на англиски јазик, преку анализа на примерокот толкувања на студентите во поглед на нивното препознавање и (правилната) употреба на колокациите;
- стекнување увид во способноста на студентите да ги забележуваат и да ги препознаваат колокациите во говорите и во текстовите и дали тоа знаење им помага за подобро сегментирање на говорот на делови и за подобро толкување;
- изработка на двонасочен речник на колокации (македонско-англиски и англиско-македонски) од корпусот на истражувањето.

6. Карактер на истражувањето

Истражувањето ќе биде интердисциплинарно со вклучување на лингвистички теории, методика по странски јазик (англиски јазик), со посебен акцент врз наставата и техниката на толкување од македонски на англиски јазик и обратно во поглед на колокациите. Истражувањето ќе биде дескриптивно бидејќи ќе ги дефинира и класифицира колокациите во македонскиот јазик преку споредбена анализа со колокациите во англискиот јазик присутни во корпусот на ова истражување, што исто така му дава споредбена димензија на истражувањето. Дел од корпусот ќе биде сочинет од колокации употребени во говори и толкувањата на овие говори од страна на студенти кои потоа ќе бидат споредувани и анализирани, па затоа ова истражување има и применета нота и ќе биде квалитативно. Најпосле, бидејќи корпусот ќе биде сочинет од толкувања на три различни генерации студенти, истражувањето има и трансверзален карактер.

7. Хипотези

Во согласност со целта и задачите на ова истражување, м-р Симионска ги поставува следните хипотези:

7.1 Колокациите имаат честа и значајна употреба во македонскиот, како и во англискиот јазик.

7.1.1 Студентите/толкувачите ги препознаваат, но не се доволно запознаени со колокациите во македонскиот и во англискиот јазик.

7.1.1.1 Колокациите во македонскиот јазик имаат иста (слична) морфосинтаксичка структура како колокациите во англискиот јазик.

7.1.1.2 Постои интерференција при толкувањето на колокациите од македонски на англиски јазик, но и при толкување од англиски на македонски јазик.

7.1.2 Студентите/толкувачите прават грешки при толкувањето на колокациите од македонски на англиски јазик и обратно.

7.1.2.1 Англискиот јазик има силно влијание врз македонскиот јазик кое може да се види во толкувањата на колокациите од македонски јазик на англиски и обратно.

7.1.2.2 Студентите/толкувачите не ги користат колокациите за подобро сегментирање на текстовите и говорите со цел подобро да протолкуваат говор.

8. Начин на истражување: методи, техники, инструменти

Во истражувањето ќе се врши споредбена анализа на колокации во англискиот и во македонскиот јазик на преводни еквиваленти и на тој начин ќе се добијат информации за лингвистичките описи на колокациите во ова истражување. Потоа, ќе биде анализиран поширок опус на аудиоснимки (78 аудиоснимки со просечно времетраење од 6 минути) консекутивни и симултани толкувања на студенти од македонски на англиски јазик и обратно за да се добие увид во тоа дали и колку студентите ги препознаваат колокациите во обата јазика, и како ги толкуваат. Ова исто така ќе даде увид и во можните грешки што се прават при употребата и толкувањето на колокациите кај овие студенти.

8.1 Популација и примерок

Како дел од корпусот на ова истражување вклучени ќе бидат и реални, оригинални и современи примери кои не се создадени вештачки за потребите на истражувањето, зашто станува збор за аудиоснимки од толкувања на студенти на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ – Скопје, од Катедрата за преведување и толкување. Студентите се од трета година додипломски студии кои посетуваат настава по консекутивно толкување од македонски јазик на англиски и обратно, како и студенти од четврта година додипломски студии кои посетуваат настава по симултано толкување од македонски јазик на англиски и обратно. Студентите се на возраст од 20 до 25 години, а бидејќи материјалот се собира во временски период од 3 учебни години, групите студенти ќе варираат од тројца до десетина студенти по група (академска година).

9. Значење на истражувањето

Ова истражување ќе даде јасна слика во врска со колокациите во македонскиот јазик и нивната класификација и зачестеноста на нивната употреба. Понатаму, ќе даде увид во тоа дали и до која мера студентите по англиски јазик ги препознаваат колокациите како лингвистички концепт, ќе посочи дали и како студентите ги толкуваат (преведуваат) колокациите во говорите од македонски јазик на англиски и обратно, што, пак, ќе биде од големо значење за наставата по англиски како странски (втор) јазик во Република Северна Македонија. Поточно, ќе посочи дали доволно се обрнува внимание на колокациите при изучувањето на англискиот јазик како странски.

Дополнително, ќе има примена и во наставата по консекутивно и симултано толкување од македонски јазик на англиски и обратно.

Речникот на колокации, кој ќе произлезе од самиот корпус на ова истражување ќе даде свој придонес за лексикографијата во Република Северна Македонија и ќе има своја примена при преведувањето, но и за толкувањето од македонски јазик на англиски и обратно.

10. Заклучок

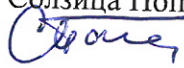
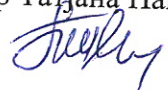
По завршување на предвидените обврски за пристапување кон пријавување на тема за изработка на докторска дисертација и исполнување на обврските предвидени со студиската програма Наука за јазик, кандидатката м-р Магдалена Симионска ги исполни условите за започнување на изработка на докторската тема. Преку нејзината пријава за одобрување на темата таа покажа сериозен приод кон истражувањето и спремност за негово успешно спроведување и реализирање на поставените цели и задачи.

Преку споредбеното проучување на колокациите и нивната примена во англискиот и во македонскиот јазик при двонасочното толкување, ова истражување ќе даде значаен придонес во англистиката, македонистиката и во наставата по преведување и толкување.

Имајќи ги предвид подобноста на кандидатката за научна работа, нејзиното досегашно стручно и истражувачко искуство, Комисијата смета дека кандидатката ги исполнува сите услови за работа врз предложената тема и затоа, со задоволство му предлага на Советот на трет циклус студии, програма Наука за јазик и на Наставно-научниот совет на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ – Скопје да ѝ допуштат на кандидатката м-р Магдалена Симионска да отпочне со работа врз предложената тема за докторска дисертација под наслов „Колокациите и нивната примена – споредбена анализа помеѓу англискиот и македонскиот јазик“.

Скопје, 7.02.2023 година

Рецензентска комисија:

1. проф. д-р Солзица Попова, ментор

2. проф. д-р Татјана Панова-Игњатовиќ, член

3. проф. д-р Томислав Трневски, член
